

# SamenGevat

Peter Glasbeek – portefeuillehouder Verkeer en Vervoer

## “Snel duidelijkheid gewenst over financiering infrastructuurprojecten”

“Ik hoop dat we de komende tijd duidelijkheid krijgen over de financiering van de RijnlandRoute en de RijnGouweLijn. Dat is voor onze regio van groot belang, omdat deze infrastructuur nauw samenhangt met de projecten in de As Leiden-Katwijk, zoals de ontwikkeling van de biosciences en de bebouwing van Valkenburg. Het is ook goed voor de Randstad als geheel. Metropolen die hun bereikbaarheid op orde hebben en fungeren als een echte netwerkstad, doen het beter dan andere stedelijke gebieden. Vooral met openbaar vervoer hebben wij in dit opzicht nog een inhaalslag te maken.”

brekens kosten. We wonen in een dichtbevolkte regio. Elke inpassing brengt pijnpunten met zich mee. Voor het nu gekozen tracé betreft dat niet alleen Voorschoten, maar ook de Stevenshof ten zuiden van Leiden, de aansluiting bij Maaldrift en de doorsnijding van Valkenburg. We moeten streven naar het maximaal haalbare. Het zal niet mogelijk zijn om tegemoet te komen aan alle inpassingswensen. Het project kent natuurlijk financiële beperkingen.”

### Eerst bewegen

“Er moet nu zo snel mogelijk duidelijkheid komen over de financiering van onze projecten. De RijnlandRoute en RijnGouweLijn hangen nauw samen met de ontwikkeling van de As Leiden-Katwijk en de bebouwing van Valkenburg. Bij Valkenburg kiezen we voor ‘eerst bewegen, dan bouwen’. Geen infrastructuur betekent dus geen woningen. Probleem voor het Rijk is: er zijn veel projecten en weinig geld. Ik denk dat het daarom verstandig is dat we met een goed gecoördineerde actie het ministerie en de Tweede Kamer proberen te overtuigen van nut en noodzaak ▶

Dat zegt Peter Glasbeek, portefeuillehouder Verkeer en Vervoer van Holland Rijnland. “Ik ben blij dat we in de stuurgroep RijnlandRoute conform de afspraken tot een trechtering van tracés zijn gekomen. En ik denk oprecht dat de manier waarop we dat hebben gedaan recht doet aan de zorgen die het Algemeen Bestuur heeft geuit over de juiste inpassing van het gekozen tracé. Maar we zijn er nog niet. Nu het tracé steeds duidelijker in beeld komt, beginnen de problemen pas echt. De inpassing van de nieuwe verbinding zal nog heel wat hoofd-



Fotografie: Leiderdorp

### Actuele projecten in beeld

In dit nummer van SamenGevat aandacht voor enkele projecten van Holland Rijnland en diverse andere actuele onderwerpen. Peter Glasbeek, portefeuillehouder Verkeer en Vervoer, gaat in op de grote infraprojecten van de regio. Onlangs is de evaluatie van de woonruimteverordening gepresenteerd. Een verslag van de presentatie en een interview met wethouder Marc

Witteman over problemen en mogelijke oplossingen. Met inspanning van de regiogemeenten zijn extra leerlingplaatsen in het vso/zmok-onderwijs tot stand gekomen. In dit nummer de achtergronden. De Greenport Duinen Bollenstreek is in een cruciale fase beland. Een verslag van de presentatie van de plannen voor de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) en een

interview met Fedde Jonkman. In september is gediscussieerd over de aansluiting van onderwijs-bedrijfsleven. De visie van Arie Balkenende, voorzitter van ondernemersvereniging KOV. Ook buiten Holland Rijnland om werken de regiogemeenten samen, bijvoorbeeld bij de daklozenopvang. Een interview met wethouder Gerda van den Berg (Leiden) over het ‘Regionaal Kompas’.

van onze projecten. Uiteindelijk zal ook in Den Haag het besef moeten doordringen dat woningbouw en speerpunten als biosciences en de Greenport pas mogelijk zijn als de infrastructuur op een juiste manier wordt opgepakt.”

### Kwaliteitssprong

“Ik hecht veel waarde aan de Rijn-GouweLijn. In de openbaar vervoervisie hebben we opgenomen dat we met een hoogwaardig openbaar vervoer-netwerk (HOV) een kwaliteitssprong willen maken in de bereikbaarheid van Holland Rijnland. De RijnGouweLijn maakt integraal deel uit van dit netwerk. Het Rijk wil op den duur de spoorlijnen in de Randstad uitbouwen tot een metrosysteem met elke paar minuten een trein. Het HOV-netwerk moet daarop aansluiten. In 2020 moeten trams via enkele hoofdassen alle belangrijkste punten in de regio met elkaar verbinden.”

“Ik ben blij dat de gemeente Leiden nu toch wenst mee te werken aan een lijn door het centrum. Het besluitvormingsproces dat Leiden heeft gevolgd verdient geen schoonheidsprijs. Maar uiteindelijk telt het resultaat. Dat Leiden kiest voor een tracé over de Hooigracht en Lange-

gracht vind ik van minder belang. Ik ben ervan overtuigd dat een directe toegang tot het centrum de Leidse binnenstad een geweldige boost zal geven. Leiden kan dan eindelijk zijn rol oppakken van middelpunt van een stedelijke agglomeratie. Het Leidse winkelcentrum kan een forse impuls wel gebruiken. Het onderscheidt zich op dit moment qua aanbod veel te weinig van de andere gemeenten in de regio. Het heeft weinig uitstraling. Een koopkrachtig publiek dat op gemakkelijke manier de binnenstad kan bereiken, zal daar zeker verandering in brengen. Je hebt een goede ontsluiting met hoogwaardig openbaar vervoer ook nodig als je kunst en cultuur in de centrumstad tot verdere ontwikkeling wilt brengen.”

### Netwerk

“In de regionale structuurvisie willen we speerpuntsectoren als de greenport, biosciences en ruimtevaarttechnologie alle ruimte geven. Tegelijk wordt onze regio gekenmerkt door een grote pendel naar de regio Den Haag en de regio Amsterdam. Dat blijft zo, daar komt geen verandering in. Alleen met een hoogfrequent HOV-netwerk kunnen we de mobiliteit in goede banen lei-

den. Met alleen extra wegcapaciteit lossen we de verkeersproblemen niet op. De Randstad profileert zich graag als netwerkstad. Maar op het gebied van hoogwaardig openbaar vervoer schieten we met name in Holland Rijnland nu hopeloos tekort. Metropolen die hun bereikbaarheid goed op orde hebben en fungeren als een echte netwerkstad, doen het aantoonbaar beter dan andere gebieden. Daarom is het ook essentieel dat het HOV-netwerk van Holland Rijnland aansluit op en deel uitmaakt van de overige netwerken in de Randstad.”

### Ontsluiting Bollenstreek

“We moeten ook op zoek naar een goede oplossing voor de ontsluiting van de Noordelijke Duin- en Bollenstreek. Op dit moment onderzoeken Noord- en Zuid-Holland de bereikbaarheidsproblemen in de Haarlemmermeer en de Bollenstreek. Wij moeten daar bij aansluiten. Maar dan is het wel essentieel dat we in Holland Rijnland één visie hebben en uitdragen over wat we nu precies willen met de noordelijke ontsluiting. Wat mij betreft gebeurt dat zo snel mogelijk. Binnenkort starten we met de herstructurering van de Greenport. Dat maakt dat een passende oplossing niet langer kan uitblijven.” ■

## De grote infrastructuurprojecten van de Holland Rijnland-gemeenten

### RijnlandRoute

De Rijnlandroute is de verbinding tussen de A4, de A44 en de nieuwe woningbouwlocatie Valkenburg. Deze verbinding is noodzakelijk omdat de bereikbaarheid in dit deel van de regio nu al slecht is en omdat er nog eens grote aantallen woningen en kantoren bijkomen. Dat de bereikbaarheid nu al slecht is, blijkt uit de dagelijkse files op de N206 (die terugslaan op de A44) en de grote verkeersstromen die door woonwijken in Leiden gaan om de A4 te bereiken. De leefbaarheid in dit gebied heeft dan ook ernstig te lijden onder de uitstoot van CO<sub>2</sub> en fijn stof. De RijnlandRoute is ook nodig om de plannen van de regio waar te kunnen maken, zoals de bouw van 33.000 woningen, waarvan een groot deel op de locatie Valkenburg, de ontwikkeling van het Bioscience Park in Leiden/Oegstgeest en de realisering van de Greenport Duin- en Bollenstreek. In de Zuidvleugel staat de RijnlandRoute hoog op de prioriteitenlijst. Vooral

omdat een studie naar de bereikbaarheid in de Zuidvleugel (Netwerkanalyse Zuidvleugel) heeft uitgewezen dat de RijnlandRoute de op één na beste maatregel is als het gaat om verbetering van de deur-tot-deur reistijden. Uit deze analyse van Rijk en regio komt de RijnlandRoute dan ook als ‘no regret’-maatregel uit de bus: een project dat zo snel mogelijk moet worden gefinancierd en uitgevoerd.

In 2005 heeft de regio de verkenning vastgesteld. Daarmee is een aantal varianten voor de verbinding afgevallen (zoals door Leiden en boven Rijnsburg). Over bleven het Korte Vliettracé in combinatie met verbreding N206, en een combinatie van het rijksweg 11-tracé door Voorschoten en een verbinding over of langs de locatie Valkenburg.

In september 2007 zijn de eerste uitkomsten van de maatschappelijke kosten/baten-analyse (MKBA) verschenen. Samen met een analyse van de effecten van de RijnlandRoute op andere projecten in de As Leiden-Katwijk (zoals de wo-

ningbouwlocatie en Groene Buffer bij Wassenaar) gaf de MKBA aanleiding tot een verdere trechtering van de tracés. In de Stuurgroep van 16 november 2007 is dan ook voorgesteld dat het tracé door Voorschoten, in combinatie met een tracé langs de A44, dat ten noorden van het Valkenburgse Meer aansluit op de N206, in een vervolgstudie moet worden uitgewerkt. Met dit tracé wordt de knoop bij Maaldrift zoveel mogelijk ontzien, waardoor het mogelijk is de Groene Buffer tussen Wassenaar en Valkenburg vrij te houden. De effecten op de aansluiting van de N206 op de A44 (knoop Leiden-West) zijn onderwerp van de vervolgstudie. Inzet is deze knoop niet meer dan mogelijk te belasten. De gemeente Voorschoten kan zich niet verenigen met het feit dat het Korte Vliettracé vooralsnog afvalt. De gemeente geeft aan dat men alleen kan instemmen met het voorgestelde tracé indien de weg ondergronds wordt aangelegd. De Stuurgroep heeft aangegeven dat de geboorde variant bij Voorschoten wat hen betreft dan ook de voorkeur geniet.

Op het kaartje is het voorgestelde tracé te zien. Dit voorstel wordt begin volgend jaar voorgelegd aan de gemeenten, aan het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland en aan de Staten van de provincie Zuid-Holland. Daarna start de project-MER. Dat is een milieu-effectrapportage gericht op de uitwerking van het voorgestelde tracé. Belangrijke uitwerkingsvragen zijn daarbij de belasting van de knopen (Maaldrift en Leiden-West), de aansluitingsmogelijkheden voor Leiden, de aansluiting op de A4 en de inpassing bij Voorschoten, Stevenshof en tussen het 'oude' en het 'nieuwe' Valkenburg.

Op dit moment is er overleg tussen provincie, regio en de ministers van Verkeer en Waterstaat en VROM over de financiering van de Rijnlandroute. Daarover is eind van het jaar meer bekend.

## RijnGouweLijn

Na het referendum begin dit jaar was lange tijd onduidelijk of de RijnGouweLijn door Leiden er zou komen. Voor de regio is de RijnGouweLijn een belangrijke hoogwaardige openbaar vervoer-voorziening die Gouda/Alphen aan de ene kant en Katwijk/Noordwijk aan de andere kant met het centrum van Leiden verbindt. Deze verbinding is onderdeel van een netwerk van hoogwaardige openbaar vervoer-verbindingen, zoals Holland Rijnland die in de nabije toekomst aangelegd wil zien door de gehele regio. Provinciale Staten kozen in meerderheid voor het gebruik van doorzettingsmacht om de RijnGouweLijn aan te leggen door het centrum van Leiden. De Holland Rijnland-gemeenten deden een oproep aan de provincie en de gemeente Leiden om gezamenlijk tot een goede oplossing te komen. De ontstane situatie leidde tot de val van het college in Leiden. Bij de vorming van een nieuw college van Leiden wordt nu ook gekeken naar een alternatief voor het tracé door de Breestraat, dat voor provincie en regio acceptabel is. Een tracé over de Hooigracht en Langegracht wordt de komende tijd onderzocht op haalbaarheid. Het lijkt in ieder geval zeker dat de RijnGouweLijn door Leiden aangelegd gaat worden.

Daarmee kan het onderzoek naar de westelijke kant van de RijnGouweLijn (Leiden-Katwijk/Noordwijk) worden voortgezet. In de laatste afrondende studies (tracé/MER tweede fase) wordt het definitieve tracé nu verder vormgegeven. De in-



Het voorkeustracé voor de Rijnland-Route (bron: provincie Zuid-Holland).

passing in Katwijk en Noordwijk is daarbij een belangrijk aandachtspunt. De Stuurgroep RijnGouweLijn heeft in elk geval al laten weten voorstander te zijn van een uitbuiging van de RijnGouweLijn over de locatie Valkenburg. Wanneer de woningen op de nieuwe locatie in grotere dichtheden rond de haltes worden gepland, levert dit namelijk extra reizigers op. Begin 2008 worden de gemeenten betrokken bij de verdere besluitvorming rond het voorkeustracé voor de RijnGouweLijn-West. Volgens planning wordt halverwege 2008 een voorkeustracé gekozen. Daarna kunnen detailstudies starten en zal uiteindelijk de voorbereiding van de uitvoering ter hand worden genomen. Volgens de laatste planning moet de RijnGouweLijn in 2015 gaan rijden.

## Valkenburg

In 2007 is de Integraal Stedebouwkundige Visie (ISV) voor de locatie Valkenburg opgeleverd. Daarbij wordt rekening gehouden met de bouw van 4.000 tot 6.250 woningen. In de regio wordt gerekend op minimaal 5.000 woningen. Het moet een topwoonlocatie worden met grote woningen en veel groen. Het is zelfs de bedoeling om 500 woningen in het topsegment van de Randstad te bouwen, dat wil zeggen dat deze aantrekkelijk moeten zijn voor bijvoorbeeld mensen met topinkomens die zich uit het buitenland hier vestigen (expats).

De gemeente Wassenaar vreest dat de plannen voor Valkenburg leiden tot overlast voor de gemeente Wassenaar (bijvoorbeeld de toename van verkeer door de gemeente) en voor aantasting van de groene buffer tussen Wassenaar en Valkenburg. De bestuurders van de betreffende gemeenten zitten dan ook regelmatig bij elkaar om te kijken of ze de belangentegenstellingen kunnen overbruggen.

Op dit moment is een Integraal Stedebouwkundig Plan (ISP) in de maak. Dit plan moet medio 2008 af zijn. Dan wordt de invulling van het voormalige vliegveld helemaal duidelijk. Het rijk is betrokken bij de planvorming met het zogeheten Gemeenschappelijk OntwikkelingsBedrijf (GOB). De grond is immers nog steeds van het Rijk. De gemeente Katwijk en het GOB ontwikkelen de locatie dan ook gezamenlijk.

Voor de realisering van deze grote woningbouwlocatie is de ▶

aanleg van infrastructuur (RijnlandRoute, RijnGouweLijn) essentieel. De ontwikkelende partijen hebben dan ook aangegeven dat zij niet zullen bouwen als deze infrastructuur niet gerealiseerd wordt.

### Noordelijke Ontsluiting Greenport

Geconstateerd wordt dat het noordelijke deel van de regio niet goed bereikbaar is; zeker niet in de richting van Schiphol en Amsterdam. De wegen die er nu zijn, bijvoorbeeld de N444 en de N443, kennen grote problemen op de aansluitingen met de A44. Hierdoor komt het verkeer op de A44 ook snel vast te staan. In 2002/2003 is er een studie gedaan naar een verbinding boven Hillegom die de N206 met de N205 moest verbinden. De bedoeling was om de drukke N208 door Hillegom te ontlasten. De studie wees echter uit dat deze verbinding juist een verkeersaantrekkende werking zou hebben, waardoor de verkeersdruk niet afnam. De conclusie was dat dit niet de oplossing kon zijn voor het specifieke probleem.

Bij de gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek, die in 2005 in opdracht van het Rijk is uitgevoerd door de provincies Noord- en Zuid-Holland, werd geconstateerd dat er een tekort is aan oost-west verbindingen in het gebied. Mede vanwege de voorgenomen revitalisering van het gebied in het kader van de Greenport Duin- en Bollenstreek, werd de vraag urgent wat de beste oplossing is voor de bereikbaarheidsproblemen in dit deel van de regio. Als gevolg van de gebiedsuitwerking is voorgesteld een nieuw onderzoek te starten, waarbij het zoekgebied werd vergroot en diverse oplossingsrichtingen aan de orde zouden komen. De provincie Zuid-Holland is trekker van dit onderzoek, dat medio 2007 is gestart.

In de tussentijd hebben de Holland Rijnland-gemeenten de Noordelijke Ontsluiting Greenport opgenomen in de regionale investeringsstrategie. De regio reserveert 37,5 miljoen euro voor een oplossing. De regio gaat uit van een kleiner onderzoeksgebied dan de provincie, omdat de provincie ook kijkt naar de bereikbaarheid van de Haarlemmermeer (zie kaartje met de beide onderzoeksgebieden). Ook wenst de regio dat, indien de onderzoeksresultaten dit voldoende ondersteunen, een concrete en structurele oplossing wordt aangelegd, bijvoorbeeld een verbinding van de N206 naar de N207. Voor de regio loopt het zoekgebied voor zo'n oplossing tussen grof-

Het onderzoeksgebied voor de Noordelijke Ontsluiting Greenport.



weg de N444 aan de zuidkant en de grens van de regio aan de noordkant en tussen de N206 aan de westkant en de A4/A44 aan de oostkant. De regio volgt de ontwikkelingen bij het onderzoek van de provincie dan ook op de voet en zorgt ervoor dat hierbij adequate input vanuit Holland Rijnland wordt geleverd. Waar nodig worden eigen aanvullende onderzoeken uitgevoerd en ingebracht. Bestuurders en ambtenaren van de Holland Rijnland-gemeenten zijn hier nauw bij betrokken. De eerste resultaten worden voorjaar 2008 verwacht.

### OV-visie

In Holland Rijnland maakt gemiddeld slechts 10 procent van de bewoners gebruik van het openbaar vervoer. Dat is veel minder dan het gemiddelde van de provincie Zuid-Holland (17 procent) en des te opmerkelijker omdat het centraal station van Leiden directe spoorverbindingen heeft naar alle grote steden in Nederland en in de top-5 staat van drukste stations in Nederland. Holland Rijnland constateert dan ook dat het openbaar vervoersysteem in deze regio kennelijk niet aantrekkelijk is voor reizigers. Het gaat dan vooral om het busvervoer, dat wordt gekenmerkt door lage frequenties, lange uitgestrekte lijnen en een onoverzichtelijke lijnvoering. De invloed van de regio is echter beperkt. De provincie Zuid-Holland is vervoersautoriteit. Desondanks heeft de regio het initiatief genomen om een openbaar vervoer-visie op te stellen. Geconstateerd wordt namelijk dat de regio weliswaar centraal in de Randstad ligt, maar dat de aansluiting op openbaar vervoer-netwerken in de regio's om ons heen ontbreekt. Zo kent de stadsregio Amsterdam de Zuidtangent en de regio Haaglanden Randstadrail.

In de OV-visie wordt een openbaar vervoer-systeem voorgesteld voor Holland Rijnland dat wordt gekenmerkt door eenvoud, goede toegankelijkheid en hoge frequenties. En dat aansluit op de systemen ten noorden en ten zuiden van onze regio.

Voorgesteld wordt een netwerk van hoogwaardige openbaar vervoer-verbindingen (HOV) te maken; het gaat dan om bussen of trams die filevrij kunnen doorrijden. De RijnGouweLijn is hier een onderdeel van. Het netwerk kan alleen aangelegd worden als er voldoende reizigers gebruik van maken. Het kan dus alleen in dichtbebouwde gebieden. Gebieden die de vereiste dichtheden niet hebben, krijgen in de visie van de regio een busverbinding die zo snel mogelijk op het HOV-netwerk aansluit. Dit betekent in een aantal gevallen dat er misschien meer moet worden overgestapt, maar de hoge frequenties en de toegankelijkheid van het systeem moeten zo'n overstap gemakkelijk maken.

Er is veel enthousiasme over deze aanpak bij zowel portefeuillehouders verkeer en vervoer van de gemeenten als het Dagelijks Bestuur van de regio. Een aantal zaken moet nader worden uitgewerkt, zoals de financiële consequenties van het systeem. Daarnaast wordt in de regionale structuurvisie het principe verder uitgewerkt dat rond stations in het HOV-netwerk een aanzienlijke verdichting moet plaatsvinden, waarbij ook wordt gekeken naar mogelijkheden voor realisering van kantoren en voorzieningen. Ten slotte zal de provincie overtuigd moeten worden van deze aanpak.

Medio 2008 wil de regio deze uitwerking klaar hebben in een concreet stappenplan voor de verbetering van het openbaar vervoer in Holland Rijnland. ■

## Onderzoek Rigo naar nieuwe woonruimteverdeling

# Minder kansen jonge starters; groot effect overgangsregeling

Woensdag 14 november presenteerde Rigo Research en Advies in het gemeentehuis van Voorhout de uitkomsten van de evaluatie van het functioneren van de nieuwe woonruimteverordening, die in opdracht van Holland Rijnland is uitgevoerd. Met de nieuwe verordening, die wordt uitgevoerd door Woonzicht.nl, is nu een jaar ervaring opgedaan.

**N**amens Rigo werden de resultaten toegelicht door Arjen Zandstra. In het tweede halfjaar van 2006 en het eerste halfjaar van 2007 zijn er 3.285 woningen verhuurd. Dat is ongeveer evenveel als in de periode van 12 maanden daarvoor. Wat dat betreft wijken de resultaten van het oude en het nieuwe systeem niet veel van elkaar af. Op 1 juli 2007 stonden 57.000 woningzoekenden bij Woonzicht.nl ingeschreven. Dat is een verdubbeling in vergelijking met het jaar daarvoor. Van die woningzoekenden heeft 25 procent tenminste één keer op een woning gereageerd, en daarvan heeft weer 23 procent een aanbieding gekregen. Rigo veronderstelt dat de 75 procent ingeschrevenen, die niet actief op zoek is naar een andere woning, dit heeft gedaan in verband met de woonwaarde die is opgebouwd onder de overgangsregeling. 60 procent van de actief woningzoekenden heeft op meer dan 10 woningen gereageerd. Er werden echter 14.000 aanbiedingen afgeslagen. Geconcludeerd mag worden dat deze actief woningzoekenden dat vooral deden om hun kansen in te schatten.

### Starters

55 procent van de woningen werd aangeboden aan doorstromers en 44 procent aan starters. Dit beeld komt volgens Zandstra overeen met de situatie elders in ons land. Vergelijken met de oude situatie blijken starters tussen 35-65 jaar meer kans op een woning te hebben gekregen. Dat is echter ten koste gegaan van

de jonge starters van 18-34 jaar. Met name voor starters tussen 18-22 jaar is de situatie sterk achteruit gegaan. Dat hangt samen met het gegeven dat woningzoekenden met een lage woonwaarde, die geen gebruik kunnen maken van de overgangsregeling, maar zeer beperkt voor een woning in aanmerking kwamen. Woningzoekenden die onder de overgangsregeling vallen, maken de meeste kans op een woning. 88

procent van de woningen ging naar deze groep en de overige 12 procent naar personen die geen gebruik kunnen maken van de overgangsregeling.

### Verhuizingen

Onder de nieuwe regeling is het makkelijker om zich te vestigen in een van de twee deelregio's in Holland Rijnland. Slechts 15 procent van de verhuizingen geschiedde over de



## Bouwafspraken

In 2004 is duidelijk geworden dat het Rijk geld wilde uittrekken voor het stimuleren van de woningbouw. Dit heeft ertoe geleid dat Holland Rijnland gezamenlijke afspraken heeft gemaakt over de verdeling van de gelden Besluit Locatiegebonden Subsidies (BLS). Er is afgesproken dat vooral herstructureringsprojecten een extra financiële impuls kunnen gebruiken. Daarnaast worden projecten in overig stedelijk gebied en uitleglocaties van belang gevonden. Hierbij is de volgende verdeelsleutel aangehouden: herstructurering (5), overig binnenstedelijk (3) en uitleglocaties (1).

In oktober 2007 heeft het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland deze verdeelsleutel vastgesteld. In dit kader zijn tevens een geactualiseerde woningbouwplanning tot 2009 en een indicatie van de verdeling van de BLS-gelden per gemeente aan het einde van de bouwperiode 2005-2009 vastgesteld. Momenteel wordt door Holland Rijnland in overleg met VROM, de provincie, de Vereniging van Woningbouwcorporaties in Holland Rijnland, en niet te vergeten de betrokken gemeenten, actief gezocht naar mogelijkheden om de achterblijvende woningbouwproductie te stimuleren. In dit kader wordt onder meer door de Vereniging van Woningcorporaties Holland Rijnland (VWHR) een convenant voorbereid over de woningbouwprestatieafspraken tussen Holland Rijnland en VWHR. In dit kader zal ook in samenspraak met Holland Rijnland worden bekeken in hoeverre VWHR daar zelf een bijdrage aan kan leveren. Verder wordt voor vijf locaties actief gezocht naar belemmeringen en oplossingsrichtingen. ■

grenzen van de voormalige regio's. Het betrof dan in de meeste gevallen een verhuizing tussen twee naast elkaar gelegen gemeenten, die vroeger beide in een andere regio lagen.

Opmerkelijk is dat er meer grote woningen naar alleenstaanden zijn gegaan, maar dat de slaagkans van grote gezinnen niet achteruit is gegaan. Ook kiest men er vaker voor om een dure woning te betrekken. Vooral woningzoekenden met een inkomen tussen de 10.000 en 20.000 euro hebben vaker gekozen voor een duurdere woning, dan waarvoor zij onder de oude regeling in aanmerking zouden komen.

Verder blijkt uit het onderzoek dat oudere woningzoekenden minder positief over het nieuwe systeem

zijn dan jongeren, en dat tussen de 20 en 30 procent de woningkrant mist. Zoekcriteria via de website zijn vooral woonplaats, huurprijs en aantal kamers.

### Overgangsregeling

Rigo concludeert dat de overgangsregeling onbedoeld een groot effect heeft op de resultaten, en dat dit effect zich nog in lengte van jaren zal doen gelden als er voor wordt gekozen de regeling te handhaven. Het weglaten van de overgangsregeling zou veel repercussies met zich brengen aldus Zandstra, zeker omdat uit het onderzoek blijkt dat de woningzoekenden van mening zijn dat hun kansen onder het nieuwe systeem slechter zijn dan voorheen. Die conclusie kan uit het onderzoek,

met als uitzondering de jonge starters, volgens Rigo echter niet worden getrokken.

### Verdere behandeling

De resultaten van de evaluatie worden in december besproken in een extra portefeuillehoudersoverleg en op 19 december in het Algemeen Bestuur gepresenteerd. In de eerste helft van februari 2008 wordt een vergadering gehouden, waarin alle betrokken partijen hun mening kunnen geven. De wijzigingsvoorstellen die daar eventueel uit voortvloeien worden in week 11 wederom in een extra portefeuillehoudersoverleg gepresenteerd en in week 12 aan de gemeenteraden voorgelegd. Het AB moet op 25 juni 2008 de wijzigingsvoorstellen vaststellen. ■

## Marc Witteman – wethouder Wonen in Leiden

# “Meer woningen enige oplossing voor tekort aan woonruimte”

Het bouwen van meer woningen, inclusief voldoende woningen in de sociale sector, is volgens Marc Witteman, wethouder Wonen in Leiden en voormalig lid van het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland, de enige mogelijkheid om iets te doen aan het tekort aan woonruimte, waarvan vooral starters de dupe lijken te worden.

Bovendien moeten gemeenten bereid zijn de nieuwe woonruimteverordening, die in 2006 is ingevoerd, aan te passen ten gunste van starters.

“De politiek heeft ruim een jaar geleden de spelregels voor het verdelen van de woningen in de regio vastgesteld. Als de politiek nu vindt dat de verordening niet werkt, hebben we dat dus zelf veroorzaakt en zullen we zelf met oplossingen moeten komen. Het onderzoek van Rigo over de woningmarkt laat zien dat starters tot 35 jaar op dit moment veel moeite hebben bij het vinden van een geschikte woning. Als het aantal beschikbare woningen gelijk blijft en we starters meer kansen willen geven, gaat dit dus ten koste van een andere groep. Ik durf die stap wel te zetten en ben bereid

vooral jonge starters meer kansen te geven ten koste van de middengroep van 30-45 jaar. Deze groep lijkt op dit moment het meeste voordeel van het nieuwe systeem te hebben. Maar tegelijkertijd doen juist in deze groep veel mensen na bijvoorbeeld een echtscheiding een beroep op een nieuwe woning. Misschien moeten we dat dan maar iets moeilijker maken.”

“Ik denk ook dat we zullen moeten sleutelen aan de overgangsregeling die bij de introductie van de nieuwe woonruimteverdeling is ingevoerd. Uit het onderzoek blijkt dat het verdelingsysteem, dat volgens mij in de basis nog steeds uitstekend in elkaar zit, daardoor uiteindelijk slechter werkt dan vooraf gedacht. En dat gaat nog jaren zo door. Als we vinden dat daardoor bepaalde groepen worden benadeeld, moeten we er maar eens hardop over nadenken om deze overgangsregeling geleidelijk af te bouwen, zodat we over een aantal jaar weer een woningmarkt hebben met gelijke rechten en kansen voor iedereen.”



Stadsvernieuwingsproject in Leiden-Noord.

“Ik ben er in elk geval geen voorstander van om een deel van de markt af te schermen voor starters of allerlei regels, die we met de introductie van de huidige verordening juist overboord hebben gezet, opnieuw in te voeren. De huidige verordening geeft woningzoekenden alle vrijheid

om een woning te kiezen die het best bij hun past. Dat is volgens mij precies wat onze inwoners willen. Als men bereid is geld uit te trekken voor een iets duurdere woning, dan kan dat nu. Mensen zijn prima in staat om zelf te bedenken wat goed voor ze is. Dat hoeft de politiek hen niet op te leggen. Ik herinner me uit vorige wethoudersfuncties nog wel de gesprekken met huurders die dolgraag een woning wilden, maar met een paar euro te weinig verdienden om daarvoor in aanmerking te komen. Die discussies zijn we nu gelukkig kwijt."

### Meer woningen

"Uiteindelijk is het bouwen van meer woningen, ook in de sociale sector, de enige manier om iets te doen aan de problemen waar starters tegenaan lopen. Als we dat weten op te lossen, dan is het probleem niet zo groot meer. In feite zijn we nog steeds bezig met het verdelen van schaarste. Als we daar niets aan doen, zal het in de toekomst steeds moeilijker worden om het geringe aantal woningen dat op jaarbasis beschikbaar komt op een eerlijke manier te verdelen."

"In 2004 hebben we met de provincie en het Rijk een convenant gesloten voor de bouw van 14.000 woningen in de periode tot 2010. Toch blijkt het erg moeilijk om die doelstelling te halen. Voor een deel komt dat door de regelgeving, bijvoorbeeld over fijn stof. Maar ik heb ook de indruk dat de gemeenten in Holland Rijnland op dit gebied te weinig samenwerken. Wij hebben in Leiden 'versnellingssteams' opgezet om bouwprojecten in gang te zetten of vlot te trekken. Dat heeft goed gewerkt. Als ik echter gemeenten in de regio aanbied om van onze expertise en ervaring gebruik te maken, is men geneigd de boot af te houden en voor eigen oplossingen te kiezen."

"Samenwerking bij het oplossen van de woningbouwproblemen is essentieel. Daarom heeft het Leidse college een brief gestuurd aan de Holland Rijnland-gemeenten waarin we pleiten voor de regio als centrale regisseur, die erop toeziet dat de plannen die gemeenten maken ook echt worden uitgevoerd. Als je individu-



Marc Witteman: "Uiteindelijk is het bouwen van meer woningen, ook in de sociale sector, de enige manier om iets te doen aan de problemen waar starters tegenaan lopen."

eel aan de slag gaat, leidt dat onherroepelijk tot onvoldoende resultaat. Daar komt natuurlijk nog een financieel argument bij. Als we geen huizen bouwen, kunnen we ook geen aanspraak maken op subsidiegeld. Bovendien is woningbouw een belangrijke bron van inkomsten voor het regionale investeringsfonds. Gemeenten die onvoldoende bouwen snijden zich dus dubbel in de vingers: ze stellen woningzoekenden teleur en zullen andere manieren moeten vinden om hun stortingen aan het investeringsfonds te financieren."

### Stroomversnelling

"We hebben in Leiden allerlei plannen bedacht om de woningbouw in een stroomversnelling te brengen. Zo geven we projectontwikkelaars die voor 2010 nieuwe woningen opleveren in bepaalde situaties een korting op de grondprijs, die we betalen uit de BLS-subsidie. Voor een project als Leiden-Noord, waar we 1700 woningen gaan bouwen, zitten

we aan tafel met het ministerie van VROM en de corporaties om problemen op te lossen en het bouwproces te versnellen. We zetten alles op alles. We wachten niet tot een ontwikkelaar met een goed idee komt, maar nemen als het nodig is zelf het voortouw. Mede om die reden hebben we zelfs besloten om bouwplannen die voor 2010 gereed zijn, voorrang te geven in de ambtelijke organisatie."

"De Holland Rijnland-gemeenten moeten beter samenwerken. Wat wij kunnen, is natuurlijk ook mogelijk in andere gemeenten. Uit het verleden weet ik nog wel dat wethouders een beroep op elkaar deden als plannen in de knel dreigden te komen. Nu bespeur ik toch meer dat elke gemeente zijn eigen boontjes wil doppen. Ik kies liever voor samenwerking – en wel met alle gemeenten in de regio. Op den duur is de woningzoekende daarmee toch het meest geholpen en daarvoor wil ik best een beetje zelfstandigheid overdragen aan de regio." ■

Henriëtte Wilbrink – wethouder Onderwijs gemeente Teylingen

## “Uitbreiding nevenvestigingen Leo Kannerschool dankzij regionale samenwerking”

Op 14 januari zal staatssecretaris Sharon Dijkma de nieuwe vso/zmok-locatie van de Prof. Dr. Leo Kannerschool in Sassenheim officieel openen. Wethouder Henriëtte Wilbrink van de gemeente Teylingen, waar Sassenheim onder valt, heeft zich sterk gemaakt voor deze school. Zij benadrukt dat de school tot stand is gekomen mede door de steun van de ouders van de leerlingen. Door deze steun en extra aandacht is de realisering van de school in een stroomversnelling geraakt.

“Sommige kinderen met gedragsstoornissen kunnen prima hun weg vinden binnen het reguliere onderwijs. Dat was ook lange tijd het normale beleid. In de loop der jaren is echter het besef gegroeid dat het voor een deel van deze kinderen vaak beter is, dat zij speciaal onderwijs kunnen volgen. Het betreft hier twee groepen leerlingen: kinderen die een vorm van autisme hebben en kinderen die andere uiteenlopende gedragsstoornissen hebben. Met name voor de leerlingen die aan autisme lijden is het van belang dat zij onderwijs in een rustige omgeving genieten. Voor deze kinderen biedt de Leo Kannerschool basisonderwijs en voortgezet onderwijs in Oegstgeest. De uitgebreide nevenvestiging in Leiderdorp en de nieuwe vestiging in Sassenheim bieden voortgezet speciaal onderwijs (vso/zmok) aan kinderen met een andere gedragsstoornis. Voor het volgen van ander vervolgonderwijs (havo/vwo) moesten deze kinderen echter naar Den Haag. De Leo Kannerschool wilde dit onderwijs ook graag in de eigen regio bieden, maar kampte met ernstige ruimteproblemen.”

### Unaniem

Wilbrink: “De situatie had al geruime tijd de aandacht van de Holland Rijnland-gemeenten, maar die hadden zelf geen mogelijkheden om nieuwe scholen op te zetten. Het ministerie wilde daarvoor geen nieuw brin-nummer toekennen, waardoor



Henriëtte Wilbrink: “Ik vind het heel mooi dat het besluit unaniem door alle Holland Rijnland gemeenten is genomen.”

er geen middelen beschikbaar kwamen voor de financiering. De enige oplossing was dan om in samenwerking met de Leo Kannerschool te zoeken naar mogelijkheden om de bestaande nevenvestigingen uit te breiden en om nieuwe nevenvestigingen te openen. Dat brengt natuurlijk kosten met zich mee, die niet allemaal worden gedekt uit de middelen die de Leo Kannerschool ontvangt. De Holland Rijnland-gemeenten hebben daarom besloten om die kosten voor eigen rekening te nemen. De ouders hebben zich sterk gemaakt om de noodzaak voor een oplossing onder de aandacht te brengen. Ze hebben daarvoor niet alleen gemeenteraden toegesproken, maar ook het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland. Ik denk dat dit

de doorslag heeft gegeven dat de verschillende gemeenteraden overstap zijn gegaan. En ik vind het heel mooi dat het besluit unaniem door alle Holland Rijnland-gemeenten is genomen. Dat is een goed voorbeeld van intergemeentelijke samenwerking.”

### Formidabele prestatie

De vestigingen van de Leo Kannerschool in Leiderdorp en Oegstgeest zijn nu uitgebreid. In Leiden is aan de Rijsburgerweg een vestiging geopend die onderwijs op het havo-, vwo- en theoretische vmbo-niveau biedt. Het vso/zmok (vmbo-praktische leerweg) wordt sinds het nieuwe schooljaar in Teylingen verzorgd in de nieuwe vestiging in Sassenheim.

“Ik wist uit de periode dat ik wethouder was in Sassenheim, dat het pand aan de Jacoba van Beierenlaan, dat tijdelijk in gebruik was door het Rijnlands Lyceum, weer vrij zou komen,” vertelt Wilbrink. “Ik heb mij er toen sterk voor gemaakt, om dit pand te bestemmen voor de vso/zmok-locatie van de Leo Kannerschool. De gemeenteraad was kritisch over het ontbreken van de bijdrage van het ministerie, maar is unaniem akkoord gegaan, omdat zij ook de hoge nood zagen bij de Leo Kannerschool. Het feit dat de school al advertenties plaatste om leerkrachten te werven, nog voordat de gemeenteraad haar fiat had gegeven, wekte wel wat verbazing. Maar als je weet dat de definitieve voorbereidingen pas in juli zijn begonnen, en dat de vestiging in Teylingen al in september in gebruik is genomen, begrijp je onder welke tijdsdruk dit tot stand is gebracht. In die tijd zijn er ook voldoende leerkrachten geworven. Er is in die korte tijd een formidabele prestatie verricht.”

“Laat ik erbij zeggen dat ik van mening ben dat het ministerie dit eigenlijk hoort te financieren,” aldus Wilbrink. “Maar als je aan dat standpunt blijft vasthouden, dan blijft deze groep leerlingen in de kou staan. Daarom hebben we besloten zelf het initiatief te nemen. We hebben niettemin wel een brief aan de staatssecretaris gestuurd, waarin wij stellen dat Holland Rijnland jaarlijks 421.000 euro op tafel moet leggen om de nevenvestigingen in stand te houden als gevolg van het financieringsbeleid van het ministerie.”

### Weggewerkt

Wilbrink: “Dankzij de nieuwe nevenvestigingen en de uitbreidingen van de vestigingen in Oegstgeest en Leiderdorp zijn de wachtlijsten voor de leerlingen uit de Duin- en Bollenstreek en de Leidse regio nu weggewerkt. Het is duidelijk dat de ouders van deze kinderen ongelofelijk blij zijn. Ook staatssecretaris Dijkzema is zeer ingenomen met het initiatief van de gemeenten in Holland Rijnland. Ze gaf daarom graag gehoor aan het verzoek om de school te openen op 14 januari aanstaande.” ■

## Regionale samenwerking leidt tot extra plaatsen speciaal onderwijs

Het portefeuillehoudersoverleg Sociale Agenda ontving regelmatig signalen over een tekort aan plaatsen voor kinderen met gedragsproblemen in het voortgezet speciaal onderwijs (vso-zmok) in de Duin- en Bollenstreek. Stappen werden echter niet gezet, omdat individuele gemeenten geen mogelijkheid zagen dit probleem op te lossen.

In februari en maart 2007 zijn het portefeuillehouderoverleg Sociale Agenda en het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland, maar ook de afzonderlijke gemeenteraden, benaderd door ouders van leerlingen met een autistische stoornis die in onze regio onderwijs willen kunnen volgen op havo/vwo-niveau. Deze leerlingen zouden met ingang van dit schooljaar niet meer naar de Pleyersschool in Den Haag kunnen door de groei van deze doelgroep in de Haagse regio. Kinderen met gedragsproblemen of een autistische stoornis vallen onder het zogeheten cluster 4-onderwijs, dat in onze regio wordt geboden door de Prof. dr. Leo Kannerschool, met een hoofdvestiging in Oegstgeest.

Na het appèl van de ouders zijn de gemeentebesturen in Holland Rijnlandverband op zoek gegaan naar oplossingen. Een ambtelijke werkgroep heeft mogelijke locaties voor uitbreiding van dit type onderwijs geïnventariseerd en een opzet bedacht voor de financiële bijdragen van de gemeenten.

In zeer korte tijd zijn er twee locaties gevonden in Leiden (diplomagericht onderwijs) en Teylingen (vso/zmok). De Kannerschool heeft vervolgens alle zeilen bijgezet voor de inrichting van de lokalen en nieuwe leraren. Alle gemeenteraden hebben rond de zomer ingestemd met een financiële bijdrage aan de uitbreiding.

In het interview gaat wethouder Henriëtte Wilbrink van Teylingen, die nauw was betrokken bij de voorbereiding van de extra leerlingplaatsen, in op de details en achtergronden. ■

Achtergrond



De Prof. dr. Leo Kannerschool in Oegstgeest.

**Blijf op de hoogte van de actuele ontwikkelingen in Holland Rijnland!  
 Neem daarom vandaag nog een (gratis) abonnement op de elektronische  
 nieuwsbrief Holland Rijnland Berichten.**

**Meld u aan op de website van Holland Rijnland, [www.hollandrijnland.net](http://www.hollandrijnland.net).**

Arie Balkenende – voorzitter ondernemersvereniging KOV

## “Bedrijven hebben zelf verantwoordelijkheid voor personeelswerving”

“Bedrijven moeten er uiteindelijk zelf voor zorgen dat ze voldoende personeel binnen krijgen,” aldus Arie Balkenende, voorzitter van de Katwijkse Ondernemersvereniging (KOV). “Een directe aanpak is wat dat betreft het beste. Want hoe hoger het niveau waarop je de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt wilt regelen, des te groter het gevaar dat je je van de basis gaat vervreemden.”

“De KOV is voortgekomen uit de ondernemersverenigingen van Katwijk, Valkenburg en Rijnsburg. De KVIH, de vroegere Katwijkse ondernemersvereniging, heeft de stichting Kontakt Beroepsleven en Onderwijs in de Regio (KBOR) het licht doen zien. Deze stichting heeft ten doel het promoten van het beroepsonderwijs, het in kaart brengen (monitoren) van het banenpotentieel, arbeidsmarkt en economische potentie in de regio en het verstevigen van de contacten tussen vertegenwoordigers uit het onderwijs en het beroepsleven. De stichting wordt financieel ondersteund door gemeente, onderwijs en bedrijfsleven. Daarnaast is op verzoek van het bedrijfsleven gestart met het promoten van het ondernemerschap. Een ander initiatief, dat verdere ondersteuning verdient is het zogeheten Poortwachterscentrum, waar be-



Arie Balkenende: “Directe aanpak werkt het beste.”

drijven samen ‘nadenken’ over het herplaatsen van arbeidsongeschikte arbeidskrachten.”

### Versnipperd

Balkenende is van mening dat informatie ten aanzien van het potentieel aan werknemers nu te veel is versnipperd. “Naar mijn gevoel werken allerlei initiatieven en instanties langs elkaar heen. Iedereen praat voor eigen parochie. Laat ik een voorbeeld noemen. Als een organisatie die zich met vluchtelingenwerk bezighoudt, weet welke mensen bepaalde capaciteiten voor de arbeidsmarkt hebben, moet die kennis worden gedeeld, zodat het bedrijfsleven daarvan kan profiteren. Dat gebeurt naar mijn

mening nu allemaal nog veel te weinig. Anders gezegd, er wordt te weinig voor het voetlicht gebracht welke mogelijkheden er over en weer zijn. Dat geldt ook voor het potentieel aan arbeidsongeschikten en werklozen. Het gaat om afstemming, afstemming en afstemming.”

Volgens Balkenende moet elk project op dit gebied voortkomen uit een privaat- en publiekrechtelijke samenwerking, in welke vorm dan ook. De rol van de regio Holland Rijnland moet vooral zijn om de initiatieven hieromtrent te faciliteren. “Want hoe meer je zulke projecten vanuit de overheid wilt sturen, des te groter de kans dat ze aan de basis

Op 25 september organiseerde Holland Rijnland in samenwerking met diverse andere organisaties een mini-conferentie over Werken en Leren. In de bedrijfsruimten van het biofarmaceutische bedrijf Centocor op het Biosciencepark Leiden discussieerden vertegenwoordigers van bedrijven, onderwijs en overheid onder meer over het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven. Een van de deelnemers aan de ‘s middags gehouden forumdiscussie was Arie Balkenende, voorzitter van de Katwijkse Ondernemers Vereniging KOV en werkzaam bij het accountants- en advieskantoor Van Wezel in Rijnsburg. Welke projecten heeft de KOV ondernomen en hoe denkt hij over de aansluiting onderwijs-bedrijfsleven?

geen effect zullen hebben. Daar zul je toch het bedrijfsleven zelf voor nodig hebben. De kunst zit er alleen in om er gezamenlijk iets concreets van te maken. Want het bedrijfsleven bestaat natuurlijk uit een groot aantal verschillende sectoren. We moeten ons als regio bijvoorbeeld niet blindstaren op high tech-bedrijven als de biosciences in Leiden of de ruimtevaart gerelateerde bedrijven bij ESA. Bij Centocor werken 1.100 mensen. Dat is heel mooi, maar bij veiling Flora zelf werken al zo'n 700 mensen, de bedrijven daaromheen niet meegerekend. Bij een bedrijf als Heemskerk (groenteverwerking) vinden ook al zo'n 500 mensen werk en zo zijn er talloze andere bedrijven waar voldoende mogelijkheden te vinden zijn om een bijdrage te leveren aan het vraagstuk van personeelsbeleid in de ruimste zin."

### Zelf aan de slag

Niettemin vindt Balkende dat bedrijven zelf gewoon de primaire verantwoordelijkheid hebben om gekwalificeerd en geïnteresseerd personeel te vinden. "Het bedrijfsleven is zo divers, dat je niet voor elke branche een oplossing kunt bedenken. Ondernemers moeten dus ook gewoon zelf aan de slag. Zo zie ik in mijn eigen bedrijfstak, de accountancy, vandaag de dag wel grote problemen bij de invulling van financieel personeel. Onze sector heeft voor de buitenstaander weleens een saai imago, maar de insiders weten wel beter. Om het probleem te lijf te gaan, gaan we bijvoorbeeld zelf actief op zoek bij scholen, en dan richten we ons op de havo 4 en vwo 5 klassen, of op het hoger beroepsonderwijs en dan in een zo vroeg mogelijk stadium. Dit ook om het beroep te promoten. Maar dat betekent niet dat ik somber

ben. Werknemers komen niet meer vanzelf naar je toe. Je zult zelf aan de slag moeten. En er daarbij ook voor moeten zorgen dat jouw werknemers niet snel overstappen naar een andere werkgever."

"Als je de problematiek wat breder bekijkt, dan is het afschaffen van de arbeidsduurverkorting ook een manier om het tekort aan arbeidskrachten op te lossen. De adv is ingevoerd om meer mensen aan het werk te helpen, maar nu er een tekort aan arbeidskrachten dreigt, hoor je er niemand over om dat weer ongedaan te maken. Verder zullen overheid, universiteiten en hogescholen zich ook moeten bezinnen op het aanbod van studierichtingen die vrijwel geen kansen op de arbeidsmarkt bieden. Vraag en aanbod zijn zeker wel via het onderwijs wel te reguleren. Maar dan wel steeds met elkaar." ■

## Presentatie plannen tijdens bijeenkomst in Rijnsburg

# Ontwikkelingsmaatschappij Greenport Duin- en Bollenstreek waarschijnlijk voorjaar 2008 van start

De Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM), die zich gaat toeleggen op het versterken van het bollen- en bloemencluster in de Duin- en Bollenstreek, krijgt waarschijnlijk de vorm van een besloten vennootschap en start in maart of april 2008. Twee projecten in de Greenport kunnen alvast rekenen op een rijkssubsidie van 7 miljoen euro uit de zogeheten FES-gelden (aardgasbaten). Bedrijven hebben grote belangstelling om aan de ontwikkelingsmaatschappij deel te nemen, zo bleek tijdens een presentatie van de plannen in Rijnsburg op 20 november 2007.

**D**e plannen voor de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij zijn inmiddels bij twee gelegenheden gepresenteerd. Op 15 oktober werden bestuurders en raadsleden uit de zes betrokken gemeenten geïnformeerd. Op 20 november was de beurt aan het bedrijfsleven uit de Duin- en Bollenstreek. Circa 150 vertegenwoordigers van het bol-

## Greenport Duin- en Bollenstreek in cruciale fase

**De Greenport Duin- en Bollenstreek is in een cruciale fase aanbeland. De eerste schetsen van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij, die zich gaat toeleggen op de herstructurering van de streek, zijn gereed. In het voorjaar van 2008 moet het nieuwe bedrijf – dat waarschijnlijk een besloten vennootschap wordt – van start gaan.**

Eind november werd het nieuws bekend dat het Rijk 7 miljoen euro uit het Fonds Economische Structuurversterking (FES, de 'aardgasbaten') ter beschikking stelt voor twee projecten in de Greenport. Een aanvraag voor een tweede subsidie uit dit fonds loopt nog.

In november spraken de zes gemeenteraden van de Duin- en Bollenstreek zich uit over de samenwerkingsovereenkomst die aan de basis ligt van de Greenport.

Op deze pagina's een verslag van de informatiebijeenkomst voor het bedrijfsleven van 20 november 2007 en een interview met Fedde Jonkman, voorzitter van de Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek, over hoe het bedrijfsleven in samenwerking met de overheid de Greenport handen en voeten kan geven.

len- en bloemenbedrijfsleven in de Duin- en Bollenstreek namen aan de bijeenkomst deel. De zogeheten 'kwartiermakers' van de Greenport Duin- en Bollenstreek, Jos Wienen (portefeuillehouder Ruimte van Holland Rijnland), Harry Groen (voorzitter Pact van Teylingen) en Jaap de Mol (vertegenwoordiger van het bedrijfsleven), deden verslag van de voortgang bij de oprichting van de ontwikkelingsmaatschappij, die zich moet gaan bezighouden met de versterking van de bollen- en bloemenclusters in de regio en het verfraaien van het landschap.

"Nu de kwartiermakers hun plannen voor de ontwikkelingsmaatschappij hebben gepresenteerd, is het aan het bedrijfsleven om aan te geven hoe zij daarin gaan participeren," zei Jaap de Mol, die als vestigingsmanager van Flora Holland Rijnsburg optrad als gastheer van het congres. Hij omschreef deelname van de private sector als een van de kritische succesfactoren voor de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij. "Wij willen nu uw stem horen."

### Basis

Jos Wienen schetste tijdens de bijeenkomst van 20 november de voor geschiedenis van de GOM: van een defensief Pact van Teylingen naar een greenport die is vastgelegd in de Nota Ruimte. "De afgelopen maanden hebben de kwartiermakers hard gewerkt aan de voorbereiding van de ontwikkelingsmaatschappij. Aan de basis van de Greenport ligt een samenwerkingsovereenkomst tussen de zes betrokken gemeenten, waarin zij niet alleen geld uittrekken voor

*Jos Wienen:*

*"Met de samenwerkingsovereenkomst van de zes gemeenten hebben we een basis gelegd waarop overheid en bedrijfsleven de komende jaren kunnen voortbouwen."*



*Harry Groen: "Ik zou dolgelukkig zijn als de GOM de eerste grote bedrijfshal die al tien jaar leeg staat sloop en opruimt. Daarmee geven we aan dat het ons menens is."*

de start van de GOM, maar ook het licht op groen zetten voor een uitvoeringsagenda en ontwikkelingsplan." Dat de overheid een belangrijke rol speelt bij de ontwikkeling van de GOM is volgens Wienen de uitdrukkelijke wens van zowel de betrokken gemeenten als het bedrijfsleven. "Met de samenwerkingsovereenkomst van de zes gemeenten hebben we een basis gelegd waarop overheid en bedrijfsleven de komende jaren kunnen voortbouwen."

### Subsidie

De samenwerkingsovereenkomst is in november voorgelegd aan de zes Duin- en Bollenstreek-gemeenten en kan daar volgens Wienen rekenen op een groot enthousiasme. Het merendeel van de gemeenteraden heeft ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst en is bereid 65.000 euro te betalen voor de eerste aanloopkosten van de GOM. De GOM kan ook uit andere bronnen rekenen op financiële steun. Wienen maakte bekend dat de aanvraag bij het Fonds Economische Structuurversterking (de zogeheten 'aardgasbaten') is gehonoreerd. Vrijdag 16 november heeft het Kabinet besloten 7 miljoen euro uit de zogeheten FES1-gelden beschikbaar te stellen aan projecten in de Greenport Duin- en Bollenstreek. Dit geld is bestemd voor het ontwikkelen van het glastuinbouwgebied Kloosterschuur-Trappenberg in de gemeenten Katwijk en Teylin-

gen (4,6 miljoen) en het opknappen en uitbreiden van het agrarische bedrijventerrein Delfweg in Noordwijkerhout (2,4 miljoen). "Dit geld en de steun van het Kabinet zijn een enorme opsteker voor ons."

Wienen zei verder dat de GOM financieel ook kan rekenen op de steun van de twaalf Holland Rijnland-gemeenten. Zij hebben in hun investeringsfonds voor vijf grote infrastructuur- en landschapsprojecten 10 miljoen euro gereserveerd voor de Greenport. Daarnaast zal ook de provincie worden gevraagd een financiële bijdrage te leveren aan het nieuwe bedrijf.

### BV

Harry Groen presenteerde de eerste schetsen van de opzet van de GOM. Om bedrijfsmatig handelen voorrang te geven, is het de bedoeling de GOM in de vorm van een besloten vennootschap te gieten, met de zes gemeenten als aandeelhouders en de colleges van burgemeester en wethouders in de raad van commissarissen. De concrete uitvoering van de projecten komt in handen van een "Greenporthouse", waarin ambtenaren van gemeenten en provincie, bedrijven en belangenorganisaties als LTO nauw samenwerken. Doel van de GOM is volgens Groen de aan- en verkoop van stukken grond, zodat grote en levensvatbare arealen kunnen ontstaan. Daarnaast legt de GOM zich toe op het herstructure-

ren van bedrijventerreinen en waar nodig opruimen van leegstaande bedrijfsgebouwen. “Ik zou dolgelukkig zijn als de GOM de eerste grote bedrijfshal die al tien jaar leeg staat sloopt en opruimt. Daarmee geven we aan dat het ons menens is,” zei Groen 20 november. Om grote financiële transacties mogelijk te maken wil de GOM nauw samenwerken met een commerciële bank.

### Uniek

Groen onderstreepte het unieke karakter van de GOM. “Het is de eerste keer dat gemeenten een deel van hun lokale autonomie uit handen geven. De GOM gaat grond kopen en verkopen, de gemeenten kijken in feite toe en legitimeren de beslissingen achteraf. Dat is een taboedoorbrekende methode.”

Volgens Groen geven de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek met de oprichting van de GOM een duidelijk signaal dat het hen dit keer menens is. “Dat is hard nodig, want Den Haag ziet onze streek nog steeds als het ideale gebied voor verdere verstedelijking. De Greenport is onze

laatste kans om grootschalige woningbouw een halt toe te roepen en te werken aan een vitale streek met een robuust bollen- en bloemencluster.” Om dezelfde reden is het volgens Groen essentieel dat de zes betrokken gemeenten de regie houden bij de aan- en verkoop van de grond in de Duin- en Bollenstreek. “Als we de ontwikkeling van de streek overlaten aan derden bestaat er een grote kans dat het gebied alsnog ten prooi valt aan woningbouw en andere ongewenste activiteiten,” aldus de kwartiermaker.

### Partners

Na de pauze pleitte Fedde Jonkman, voorzitter van de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek, voor een groot aandeel van het bedrijfsleven in de nieuwe ontwikkelingsmaatschappij. Hij verwees daarbij naar het Pact van Teylingen en de Stuurgroep Greenport Nederland, waarin overheid en bedrijfsleven als gelijkwaardige partners optrekken. Steun van het bedrijfsleven is volgens de voorzitter ook van belang voor het creëren van draagvlak voor de ver-

anderingen die op stapel staan in de streek. Bedrijven en maatschappelijke organisaties, die een belangrijke rol hadden in het Pact van Teylingen, zouden moeten terugkeren in de raad van aandeelhouders van de nieuwe GOM.

### Rol

Ook de discussie tijdens het tweede deel van de avond ging over het aandeel van het bedrijfsleven in de nieuwe ontwikkelingsmaatschappij. De ‘bollenwethouders’ maakten duidelijk dat de precieze organisatiestructuur van de GOM nog niet is uitgekristalliseerd. Ze riepen de aanwezige bedrijven op na te denken over de rol die zij voor zichzelf zien weggelegd in het bedrijf. “Wij realiseren ons goed dat we er nog niet zijn. Maar met de oprichting van de GOM geeft de publieke sector een duidelijk signaal af. Het is aan u om daar op in te spelen. Er moet ruimte zijn voor een sterke inbreng van de private sector in de GOM. Daarbij hebben wij uw ideeën hard nodig,” aldus kwartiermaker Wienen in zijn slotwoord. ■

*Fedde Jonkman – voorzitter Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek*

## “Deelname bedrijfsleven aan Greenport mag geen nieuwjaarswens blijven”

**Er moet op korte termijn duidelijkheid komen over de rol van het bedrijfsleven in de op te richten Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM). Dat vindt Fedde Jonkman, voorzitter van de Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek (voorheen Hou Het Bloeiend), waarin het bedrijfsleven uit het bollen-, bloemen- en toerismecolustert is verenigd. “Het tempo bij de voorbereiding van de GOM ligt hoog. In maart of april 2008 gaat het bedrijf van start. We moeten snel om tafel om te zien hoe we onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de integrale herstructurering van de regio vorm kunnen geven. De toezegging over onze deelname aan de GOM mag niet beperkt blijven tot een goedbedoelde nieuwjaarswens.”**

**J**onkman: “Het greenport-concept is gebaseerd op een samenwerking van overheid en bedrijfsleven. Beide partijen hebben via de Nota Ruimte een uitnodiging gekregen om dit concept te organiseren en een duurzaam perspectief te geven. Op landelijk niveau, in de koepelorganisatie Stuurgroep Greenport Nederland, heeft de samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven al vorm gekregen. Er is een uitvoeringsagenda opgesteld, waarvoor ook wij onze handtekening hebben gezet. Deze agenda moet nu ook in de Duin- en Bollenstreek gestalte krijgen. In eerdere fasen van het proces hebben we voortdurend gehamerd op de rol van het bedrijfsleven. De nota van Eco-

rys over de greenport zegt duidelijk dat de noodzakelijke herstructurering van de streek alleen mogelijk is als we kunnen rekenen op de samenwerking van overheid en bedrijven. Niet voor niets is een van de drie kwartiermakers een vertegenwoordiger van het bedrijfsleven.”

“Als voorzitter van de Stichting Greenport ben ik erg blij met de resultaten die de kwartiermakers tot nu toe hebben behaald. De ontwikkelingsmaatschappij staat in de steigers. In het regionale investeringsfonds is 10 miljoen euro gereserveerd voor de greenport en de eerste subsidie uit het Fonds Economische Structuurversterking is toegezegd. De gemeenten in de



Fedde Jonkman: "Wat mij betreft krijgt het bedrijfsleven een gelijkwaardige verantwoordelijkheid, samen met de vertegenwoordigers van de gemeenten, en in de vorm die daar het beste bij past."

Duin- en Bollenstreek sluiten een samenwerkingsovereenkomst en zijn bereid het startkapitaal voor de ontwikkelingsmaatschappij bijeen te brengen. Daarmee hebben we al een aantal belangrijke stappen gezet. Ik heb er natuurlijk begrip voor dat men de publieke kant van de GOM eerst goed heeft willen regelen. De samenwerking van de zes gemeenten is ook voor ons een voorwaarde voor goede samenwerking. Maar nu is de tijd gekomen om de nieuwe uitvoeringsorganisatie uit te bouwen tot een echte publiek-private onderneming."

### Kennis

"De bijdrage van het bedrijfsleven zie ik allereerst in een gezamenlijke besluitvorming ten aanzien van de respectievelijke projecten in het kader van de herstructurering. Onder andere op het gebied van organisatie, kennisinbreng en draagvlakverbreding zouden wij een extra bijdrage kunnen leveren. Je kunt geen herstructurering of ruilverkaveling in de streek doorvoeren zonder de kennis van ondernemers over alle

belangrijke facetten die hun aangaan. Ik herinner me belangrijke ruilverkavelingen in mijn geboorteland Friesland. Die werden door de betrokken agrariërs in onderling overleg geregeld. Dat is helemaal zo gek nog niet. Als ondernemer ken je de streek en weet je precies hoe je praktische problemen moet oplossen. Het zelforganiserend en zelfoplossend vermogen van het bedrijfsleven in onze regio is enorm groot."

"Wat mij betreft krijgt het bedrijfsleven een gelijkwaardige verantwoordelijkheid, samen met de vertegenwoordigers van de gemeenten, en in de vorm die daar het beste bij past. Ik wil er bovendien voor pleiten dat ook de maatschappelijke organisaties direct worden betrokken bij de herstructurering van de streek. Natuur- en milieuorganisaties, woningbouwcorporaties en het Hoogheemraadschap zaten in 1996 samen met overheid en bedrijfsleven aan tafel bij het sluiten van Pact van Teylingen. In de jaren daarna hebben ze een constructieve bijdrage geleverd aan het proces dat uiteindelijk heeft geleid tot de oprichting van de Greenport Duin- en Bollenstreek. Ik vind het daarom niet meer dan normaal dat deze instellingen ook zijn betrokken bij de ontwikkelingsmaatschappij. We hebben het bedrijfsleven en de maatschappelijke organisaties hard nodig. Niet alleen vanwege hun kennis, maar ook om draagvlak te verwerven voor de herstructurering, want die raakt uiteindelijk iedereen."

### Een lijn

"Bij het maken van de plannen hebben we onder andere vier aanbevelingen gedaan om de Greenport tot een succes te maken. We pleiten voor ruimte in het bollenlandschap voor schaalvergroeters en intensiveerders, het ontwikkelen van drie locaties voor glas in de Kloosterschuur/Trappenberg, Zijlhoek en de Rooversbroekpolder, het oplossen van de ruimteproblemen van handels- en exportbedrijven en het ontwikkelen van een masterplan voor Keukenhof. Ik vind het goed om te constateren dat we met deze plannen op een lijn zitten met de streek. Daarom hoop ik van harte dat Katwijk en Teylin-

gen in overleg met de provincie en de regio, de partijen die zijn betrokken bij de Knoop Leiden-West, tot een oplossing komen voor hun onenigheid over de Kloosterschuur/Trappenberg. Uit het Fonds Economische Structuurversterking hebben we een bijdrage van 4,6 miljoen euro gekregen om dit project uit te voeren. Er moet voor het einde van 2008 een bestemmingsplan voor het gebied zijn gemaakt. Anders gaat het FES-geld terug naar het Rijk. Zo ver mag het natuurlijk niet komen. De Trappenberg/Kloosterschuur is een goed voorbeeld van een project dat niet hoeft te wachten op de start van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij. Dat geldt bovendien ook voor een aantal handels- en exportbedrijven, die nu al jaren geen kant op kunnen. De streek is het er over eens, dat dit nu moet gebeuren – nu de provincie nog. Deze projecten kunnen bij wijze van spreken morgen al van start gaan. Met een voortvarende aanpak kunnen de partijen het bewijs leveren dat samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven mogelijk is. Een langer oponthoud is daarom niet gewenst."

### Mogelijkheden

"Ik denk dat een vitale economie in een vitaal landschap uitstekend kan functioneren. Als ik denk aan waar we over twintig jaar staan, dan zie ik een mooie en open streek, met volop mogelijkheden voor bollen- en bloemenbedrijven, recreanten en toeristen. We hebben dan nieuwe fiets- en wandelroutes en de Keukenhof is opgeknapt. De kassen in de streek leveren warmte en stroom aan nabijgelegen woningen. Het klinkt nu misschien nog als een droom, maar ik denk dat we die met een gezamenlijke inspanning van overheid en bedrijfsleven zonder meer kunnen realiseren. Ook al zullen we in 2030 ongetwijfeld weer voor nieuwe uitdagingen staan..."



## Regionale samenwerking bij opvang dak- en thuislozen

Buiten de geëigende paden van Holland Rijnland werken de gemeenten in Zuid-Holland Noord op diverse andere gebieden samen. Een daarvan is de opvang van dak- en thuislozen in de regio. Daarvoor is nu een nieuw plan gemaakt voor de periode tot 2013. In deze SamenGevat de kernelementen van dat plan en een interview met wethouder Gerda van den Berg van de gemeente Leiden, die als centrumgemeente optreedt.

### Van Stedelijk naar Regionaal Kompas

Begin 2006 lanceerden de vier grote steden in samenwerking met het ministerie van VWS een ambitieus plan om de leefsituatie van dak- en thuislozen te verbeteren en daardoor ook de overlast en criminaliteit te verminderen. Vervolgens zijn alle centrumgemeenten voor maatschappelijke opvang uitgenodigd om met een vergelijkbaar plan te komen: het zogeheten Stedelijke Kompas.

De gemeente Leiden is als centrumgemeente verantwoordelijk voor de opvang van daklozen in de regio Zuid-Holland Noord en ontvangt hiervoor een doeluitkering van het Rijk. Omdat een Kompas een enorme impuls kan geven aan de strijd tegen dakloosheid heeft Leiden graag gevolg gegeven aan deze uitnodiging en is samen met de betrokken partners aan de slag gegaan met het ontwerp van een Regionaal Kompas. Het kompas is regionaal omdat Leiden van meet af aan alle gemeenten in de regio wilde betrekken bij het proces. De in 2006 vastgestelde regionale beleidsvisie voor de verslavingszorg en de maatschappelijke opvang "Iedereen telt" vormt het kader voor de aanpak die in 2013 moet leiden tot de volgende resultaten:

- alle 500 daklozen in deze regio zijn voorzien van een individueel trajectplan;

- huisuitzettingen van kwetsbare groepen als gevolg van huurschulden of overlast zijn fundamenteel afgenomen;
- indien een huisuitzetting van mensen behorend tot de kwetsbare groepen onvermijdelijk is, is er altijd vervolgoptvang geregeld;
- het voorzieningenniveau (aan zorg- en hulpverlening, begeleiding, dagbesteding/werk, sociaal-culturele activiteiten en woon- en verblijfsvormen) in deze regio is toereikend om alle zorgplannen te realiseren;
- het totale aantal daklozen is verminderd met 25 procent;
- de overlast als gevolg van dakloosheid en ernstige verslavingsproblematiek is afgenomen met 25 procent.

Met de WMO moeten alle gemeenten invulling geven aan de zogeheten prestatievelden *maatschappelijke opvang*, *openbare geestelijke gezondheidszorg* en *verslavingszorg*. Bij de gemeentelijke taakverdeling in de regio is Leiden als centrumgemeente vooral verantwoordelijk voor de gespecialiseerde zorg en opvang. Alle gemeenten in de regio zijn daarnaast verantwoordelijk voor preventie en maatschappelijk herstel. Hierbij gaat het om het faciliteren van lokale zorgnetwerken, zorgen voor voldoende schuldhulpverlening, afspraken maken met de corporaties over de huisvesting van kwetsbare mensen, etc. Belangrijk in dit verband is ook dat alle gemeenten een verantwoordelijkheid hebben in de nazorg voor ex-gedetineerden waaronder als bijzondere groep de veelplegers.

Een eerste concept van het Kompas is nu voorgelegd aan burgemeester en wethouders van Leiden ter vaststelling voor de inspraak. De gemeenten in Zuid-Holland Noord is gevraagd te reageren op het plan. ■

Achtergrond

## Gerda van den Berg – wethouder Welzijn en Zorg Leiden

### “Krachten bundelen bij opvang dak- en thuislozen”

Een kerstdiner in “Nieuwe Energie”, het centrum voor dag- en nachtopvang van dak- en thuislozen in de regio lukt niet meer, maar op 1 februari 2008 moet het centrum aan de 3e Binnenvestgracht in Leiden zijn deuren openen. Nieuwe Energie is onderdeel van een pakket van maatregelen dat de gemeenten in Zuid-Holland Noord (Holland Rijnland en de Rijnstreek) de komende jaren nemen om de hulpverlening aan mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats te verbeteren. Het plan heeft de naam Regionaal Kompas gekregen.

“Krachtenbundeling.” Dat noemt Gerda van den Berg, wethouder voor Onderwijs, Welzijn en Zorg in Leiden, de belangrijkste reden voor een gezamenlijke aanpak van de dak- en thuislozenproblematiek in Zuid-Holland Noord. “Als we bovendien met een goed plan komen, kunnen zorginstellingen die zich bezighouden met dak- en thuislozenzorg extra geld krijgen, waarmee onder meer voorzieningen voor begeleid wonen kunnen worden betaald.”

“De vier grote steden hebben onder de noemer Stedelijk Kompas twee jaar geleden al afspraken gemaakt met het Rijk over de opvang van dak- en thuislozen. Wij hebben voor de naam Regionaal Kompas gekozen, om aan te geven dat we voor alle gemeenten in Zuid-Holland Noord actief zijn. De gemeente Leiden is centrumgemeente voor de regio. Wij krijgen een extra uitkering van het Rijk om dit probleem aan te pakken. Maar een belangrijk deel van

het geld dat we krijgen, wordt buiten Leiden besteed, onder andere in Katwijk en Alphen aan den Rijn. In totaal leggen het Rijk, de gemeente Leiden, de provincie Zuid-Holland en de betrokken zorginstellingen de komende jaren 5,8 miljoen euro op tafel voor de uitvoering van de plannen. Als we extra geld krijgen, gaat dat via de AWBZ direct naar de zorginstellingen."



Gerda van den Berg: "Als we met een goed plan komen, krijgen we extra geld, waarmee onder meer voorzieningen voor begeleid wonen kunnen worden betaald."

"Het Trimbosinstituut heeft enkele jaren geleden onderzoek gedaan naar het aantal mensen zonder eigen woning dat gebruikmaakt van opvangorganisaties. Dat zijn er in onze regio ongeveer 550. Er zijn mensen bij met een normale baan, die tijdelijk geen dak boven het hoofd hebben, maar ook alcoholisten en ex-psychiatrische patiënten, die langere tijd hulp en verzorging nodig hebben. Het gaat om een wisselende groep. Veel mensen maken tijdelijk gebruik van de voorzieningen, omdat ze er uiteindelijk toch weer in slagen zelfstandige woonruimte te vinden, bijvoorbeeld op een kamer in een pension, al dan niet met een bepaalde vorm van begeleiding."

### Driehoekscontracten

"In het kader van het Regionaal Kompas sluiten we zogeheten driehoekscontracten met woningbouwcorporaties en zorginstellingen. Daarbij zorgen de corporaties voor geschikte woonruimte en geven de

instellingen permanente begeleiding. De instellingen houden de mensen min of meer in de gaten en zien erop toe dat ze schoon blijven en geen overlast veroorzaken voor omwonenden. Het is wellicht moeilijk voor te stellen dat mensen niet in staat zijn een zelfstandig leven te leiden, maar dat is nu eenmaal een onderdeel van onze tijd. Het romantische idee van vrolijke landlopers à la Swiebertje ligt al lang achter ons. Er is een groep mensen die het zelfstandig niet redt. Als we als overheid niets voor deze mensen doen, verloederen ze en worden ze een bron van overlast voor de buurt. Het is onze maatschappelijke taak ervoor te zorgen dat dit niet gebeurt."

### Verschuiving

"De problemen hangen voor een deel samen met de extramuralisatie van voormalige psychiatrische patiënten, die nu al enkele decennia aan de gang is. Je kunt daarom stellen dat er sprake is van het verschuiven van zorg. Maar het sluiten van de instellingen ver weg in de bossen is natuurlijk ook een gevolg van de wens dat iedereen in staat moet worden gesteld een zelfstandig leven te leiden. Met een goede begeleiding, waarbij er op wordt toegezien dat deze mensen een zeker ritme in het leven houden, is dat ook zeker mogelijk. Je wilt niet meer terug naar de situatie waarbij iedereen die niet helemaal in orde is ver van de bewoonde wereld achter een groot hek wordt opgesloten."

### Uniek

"Nieuwe Energie is een uniek project, waarbij de gemeente, woningbouwcorporatie Portaal en de omwonenden nauw samenwerken. In 2006 heeft het project de Zilveren Ladder gewonnen. De verbouwing van het voormalige fabriekspand is nu nog in volle gang. Vanaf 1 februari wordt in Nieuwe Energie de nachtopvang ondergebracht die nu nog is verdeeld over verschillende locaties in de stad. Daarnaast komt er een dagopvang waar mensen koffie kunnen drinken of deelnemen aan activiteiten. Soms zijn dat heel eenvoudige dingen, zoals het aardappelen schillen voor het avondeten. Uiteindelijk

willen we zoveel mogelijk mensen naar zelfstandig wonen begeleiden. Vandaar ook het beeld van de ladder: het slaaphuis moet uiteindelijk de opstap zijn naar een plek waar een dak- of thuisloze, al dan niet met een bepaalde vorm van begeleiding, zelfstandig kan wonen."

Een voormalig bedrijfspand van Nuon biedt vanaf februari 2008 onderdak aan Nieuwe Energie.



### Colofon



Regiomagazine SamenGevat is een uitgave van Holland Rijnland en verschijnt minimaal vier keer per jaar.

**Adres:** Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland, Schuttersveld 9, Postbus 558, 2300 AN Leiden,

☎ (071) 523 90 90, ✉ (071) 523 90 99, [www.hollandrijnland.net](http://www.hollandrijnland.net)

#### Redactieadres:

Holland Rijnland, t.a.v. Annemarie van der Schans,  
e-mail: [avdschans@hollandrijnland.net](mailto:avdschans@hollandrijnland.net),  
☎ (071) 523 90 58, ✉ (071) 523 90 99

#### Verzendadministratie:

secretariaat@hollandrijnland.net of ☎ (071) 523 90 90

**Redactie:** Seashore Media – Cock Koelewijn, Martin van Duijn

**(Eind)redactie, fotografie, vormgeving en realisatie:**

Seashore Media, Katwijk ZH ([www.seashore.nl](http://www.seashore.nl))